

Evet! Bu dava böyle bitmez

Joost Lagendijk
22/01/2012

Başka konuda yazmayı planlıyordum. Pazar günü bu yazı yayımlandığında, benim de katıldığım perşembe günü Hrant Dink yürüyüşünün üzerinden üç gün geçmiş ve bu heyecan

verici olayla ilgili aşağı yukarı her şey söylenmiş olacak diye düşünüyordum.

Belki öyle. Fakat herhalükârda bu yürüyüşü yazmalıyım. Çünkü hem üzüntü verici hem çarpıcı olması itibarıyla son derece güçlü bir olaydı ve çünkü gösterideki temel sloganlardan birinin de ifade ettiği gibi, bu davanın böyle bitmeyeceğine kani oldum.

Hrant Dink'in öldürülmesinin ve onu öldürenlerin yargılandığı davanın skandaldan farksız işleyişi ve sonucunun niye böylesine derin iz bırakan bir fenomen haline geldiğinden söz etmek isterim. Hrant cinayetinin arkasındaki gerçek itici güçler gizli kalır ve korunursa, bu dava gelecek yıllarda Türkiye'nin ve liderlerinin peşini hiç bırakmayacak. Peki neden?

Birincisi öldürülen insandan ve savunduğu ideallerden dolayı. Kindar Türk milliyetçileri dışında, Hrant'ı televizyonda seyreden veya konuşurken duyan insanların büyük çoğunluğu, ılımlı kişiliğini takdir etti ve müspet hedefine (yani Türklerle Ermenileri barıştırma çabasına) saygı duydu. Hrant sertlik yanlısı bir tutucu değil, bir uzlaştırıcıydı. Öldürülmesi onu şahsen tanımayan, fakat bugüne kadar güvercinlerin öldürülme hak etmediğini anlayan milyonlarca insanı şoke etti.

Bu davanın ülke içinde ve dışında böylesine çetin ceviz olmasının ikinci sebebi, doğrudan Hrant'la ve onun gayretleriyle bağlantılı olan mesele: yani Osmanlı Ermenilerinin 1915'te maruz bırakıldığı Büyük Felaket'e dair tartışma. Bu konu silinip gitmeyecek, tam tersine, 2015 yılı yaklaştıkça tartışma daha da yoğunlaşacak ve her defasında Hrant'ın akıbeti arka planda kendisini bütün ağırlığıyla hissettirecek.

Üçüncü sebep, ortada anlaması kolay bir suç olması. Bu noktada Ergenekon gibi karmaşık komplolardan söz etmiyoruz. Birkaç Trabzonlu milliyetçi gence, şahsen tanımadıkları Hrant'ı öldürmeleri söylendi. Bu gençlerin cinayeti planlamadığının, cinayet öncesinde ve sonrasında örtbas etme çabasından onların sorumlu tutulamayacağını herkes farkında. Devletin güvenlik aygıtı içinde, bu suçu planlayan ve devlet hiyerarşisindeki bağlantılarını bu işten yakayı sıyırmak için kullanan başkaları vardı. Bu bağlantılar ortaya çıkarılmadıkça adaletin tecelli ettiğine kimse inanmayacak.

Dördüncü sebep mahkeme kararının, gelecek yıllarda Türkiye'nin siyasî gündeminin ilk sıralarında yer alacak olan en azından bir sıcak meseleye temas ediyor olması: Yargı sistemini tepeden tırnağa reformdan geçirmek. Pek çok eksiklik halihazırda tartışılıyor ve hükümet bunları halletmek yönünde reformlar yapacağını söylüyor. Peki Türkiye'de, savcı ve başlıca zanlılardan biri aksini iddia ederken yargıcın Hrant cinayetinin arkasında suç örgütü olmadığı hükmü vermesi; hele hele bizzat yargıcın hüküm sonrası verdiği bir röportajda ortada çürümüş bir şeyler olduğuna kendisinin de inandığını iddia etmesi hâlâ mümkünken, işlerin iyiye gittiğine kimi nasıl inandırabilirsiniz?

Son sebep de ortaya çıkan resmin gücü. Hrant cinayeti veya davasıyla ilgili ne zaman devasa bir gösteri olsa, küçük siyah-beyaz kartonlara yazılı bildik sloganları taşıyan binlerce insanın tanıdık görüntüleri Türkiye'de ve dünyada baş sayfaları kaplıyor. Günlük haberleri takip etmeniz gerekmiyor, ne olduğunu hemen anlıyorsunuz: Ah evet, yine Türkiye'de öldürülen gazetecinin

davasıyla ilgili yürüyorlar. Milyonlarca insan bu görüntüleri kaydetmiş durumda ve bunların yavaş yavaş unutulması ancak, sokaklara dökülüp dünyanın dört bir köşesinde gayet iyi anlaşılın ve tanınan kitlesel gösteriler düzenlemeye artık ihtiyaç kalmadığında mümkün.

Bütün bu sebeplerden dolayı AKP hükümetinin saklanabileceği hiçbir yer yok. Neredeyse on yıldır iktidardalar ve mevcut çıkmazın aşılmasından onlar sorumlular. Dava konusunda müteredit davranmayı seçerlerse, bunun sadece iki akla yakın açıklaması olabilir: Ya iktidar partisi devlet içindeki statükocu güçlerle bir anlaşma yapmayı tercih ettiği için harekete geçmiyordur ya da eski güç merkezlerinin bazılarına hâlâ dokunamadığı için tatmin edici bir çözüm doğrultusunda bastırmaya muktedir değildir. Her iki durumun da sonucunda AKP ahlaken zarar görecektir ve siyaseten zayıflayacaktır. AKP liderliğinin tercih edeceği senaryonun bu olmadığından eminim.

Evet! Bu dava böyle bitmez. j.lagendijk@zaman.com.tr